

TÜSİAD

TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI

CANSEN BAŞARAN-SYMES'İN

"GÜMRÜK BİRLİĞİ'NDE YENİ DÖNEM VE İŞ DÜNYASI"

RAPORU TANITIM TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

20 Ekim 2015

İstanbul, Martı Otel

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212.249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

TÜSİAD adına sizleri saygıyla selamlıyorum. “Gümrük Birliği’nde Yeni Dönem ve İş Dünyası” başlıklı raporumuzun tanıtım toplantısına hepiniz hoş geldiniz.

Türkiye ve Avrupa Birliği arasında imzalanan 1963 Ankara Anlaşması ve 1973 Katma Protokol uyarınca 1996 yılında yürürlüğe giren Gümrük Birliği, hem Türkiye ekonomisi, hem de Türkiye – Avrupa Birliği ilişkileri için önemli dönüm noktasıdır. Gümrük Birliği’yle birlikte ticaretin önündeki engeller azalmış, Türkiye’nin Avrupa ülkeleriyle ticareti hızla büyümüştür. Bunun ötesinde, Gümrük Birliği Türkiye ekonomisinin dünya ile bütünleşmesine yardımcı olmuş, birçok sektörü dönüştürmüş, standartları yükseltmiş, Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği hedefi yolunda ilerleyişimizi de oldukça hızlandırmıştır.

Gümrük Birliği’nin yürürlüğe girmesinden 19 yıl sonra, bugün, Gümrük Birliği’nin güncellenerek daha fazla alanı kapsaması, zaman içinde ortaya çıkan karar asimetrilerinin giderilmesi ve Türkiye ile AB arasında daha ileri bir işbirliği mekanizması yaratılması yönünde bir adım atıldı. Son olarak iki taraf arasında teknik görüşmelerin sonuçlanması ve etki analizine geçilmesiyle birlikte, konu önemli bir gündem maddesi haline geldi.

Raporumuzun Gümrük Birliği’nin güncellenmesiyle ilgili bundan sonraki tartışmalarda ve tüm tarafların yararına sonlanmasını arzu ettiğimiz müzakerelerde bir referans kaynağı olarak değerlendirileceğini umuyoruz. Bu vesileyle, projenin tüm aşamalarındaki değerli işbirlikleri için Birleşik Krallık Ankara Büyükelçiliği’ne ve Refah Fonu’na, rapor yazarları Sinan Ülgen ve Pelin Yenigün Dilek’e teşekkürlerimizi sunmak isterim.

Değerli konuklar,

Gümrük Birliği’nin derinleştirilmesi Türkiye için ileriki dönemde TTIP’e dahil olması için de kritik bir öneme sahip. Trans Pasifik Ortaklığı müzakerelerinin sona ermesiyle birlikte TTIP müzakerelerinin de Obama’nın başkanlık döneminin sonuna yetişmesi beklentisi oluştu. Diğer taraftan gözlemlediğimiz kadarıyla TTIP’e yönelik gerek taraflar arasında gerekse AB ülkeleri içinde çok yoğun tartışmalar sürüyor. Tüm bu tartışmaların gölgesinde, AB ve ABD TTIP çerçevesinde bu hafta Miami’de 11. Müzakere turunu gerçekleştirecekler.

Bugün geldiğimiz noktada, AB ile yürütülen görüşmelerin haricinde uluslararası ekonomik ilişkilerimiz bağlamında Türkiye ekonomisi için en stratejik meselelerden biri TTIP’e taraf olmaktır.

Türkiye TTIP'e girdiği takdirde ekonomik, siyasal ve hukuki anlamda parçası olduğu transatlantik blok ile ilişkilerini bir adım ileri götürme fırsatını yakalamış olacaktır. Bunun için TTIP'in "open architecture" özelliğini kazanması, yani ABD ile AB arasında anlaşmaya varıldıktan sonra üçüncü ülkeleri kapsayabilecek şekilde düzenlenmesi gerekiyor. Avrupa Komisyonu'nun geçen hafta yayınladığı yeni "Ticaret ve Yatırım Stratejisi" belgesinde bu konuya yer vermesini ve üçüncü ülkelerin katılımına olumlu yaklaşmasını memnuniyetle karşılıyoruz. TÜSİAD'ın da üyesi olduğu, Avrupa iş dünyasının çatı örgütü BUSINESSEUROPE da, Türkiye'nin TTIP'e dâhil olmasını açıkça desteklemektedir. Bu da son derece memnuniyet verici bir gelişmedir.

Bu noktada önemli bir hususun altını çizmek istiyorum. Gümrük Birliği'nin kapsamının genişletilmesi konusuna öncelik vermemiz, AB ile ilişkilerimizin tam üyelik hedefinden yan yollara sapmasını kabullendiğimiz anlamına kesinlikle gelmemektedir. Gümrük Birliği mevcut haliyle miadını doldurmuştur. AB'nin genişleme tarihinde –Malta dışında- tam üyelik öncesinde hiçbir aday ülkeyle oluşturulmamış olan, dolayısıyla istisnai ve bize göre karar asimetrileri nedeniyle geçici Gümrük Birliği'ni güncellemenin en kolay ve akılcı yolu tam üyelik sürecinin somutlaşması ve kısılmasıdır.

Değerli konuklar, AB ile ilişkilerimize daha geniş bir perspektiften bakacak olursak:

AB üyelik sürecimizin temel dinamiği ekonomik ve teknik standartların ötesindedir. Toplumun tüm kesimleri için çoğulcu bir demokrasi, düzenlenmiş piyasalar, sosyal ilerleme ve refah standartları anlamına gelmektedir. AB, son birkaç yılda Euro krizi, göçmen dalgası, popülizmin yükselişi ve Brexit ya da Grexit konuları gibi kendi iç mimarisıyla ilgili yapısal sorunlar yaşamaktadır. Ancak AB'nin demokratik standartları Türkiye'nin demokrasisi açısından elbette önemli bir referans olma niteliğini korumaktır. Diğer taraftan, siyasal bütünleşmesi kısmen duraksamış gözükmeyle birlikte AB'nin kendi içinde farklılaştırılmış bir entegrasyon modeli konusunda yoğun tartışmalar içinde olduğunu görüyoruz. Bu süreç sonunda oluşacak yapı AB'nin daha etkin bir hale dönüşümünü sağlayabileceği gibi, üyelerine sunduğu kazanımları erozyona uğratmadığı takdirde, genişleme sürecindeki ülkeler için bir model de oluşturabilir. Geçtiğimiz yıl AB'nin geleceğine yönelik olarak AB Komisyonu Eski Başkan Yardımcısı Günter Verheugen'in koordinasyonunda hazırladığımız bir rapor ile bu konuları geniş çerçevede ele almıştık.

Değerli Konuklar,

Türkiye-AB üyelik süreci sadece teknik kriterlerde ve ekonomide değil, demokratik siyasal değerlerde de mümkün olabilecek en uygun ortaklaşmayı yakalama sürecidir. Türkiye'nin AB'nin de parçası olduğu transatlantik dünyanın özgürlükçü değerleriyle de bütünleşme sürecidir. Tarihsel yönelimimizin gereği de budur. Bu yüzden reformları sadece teknik boyutuna indirgeyen bir

yaklaşımı, ya da Gümrük Birliği'nin derinleştirilmesi yoluyla sadece tek pazara katılıma dayalı bir ekonomik ortaklık anlayışıyla yetinmemiz düşünülemez.

AB ile sadece çıkarlarımız değil, değerlerimiz ve başa çıkmaya çalıştığımız sorunlar da ortaktır. Bunlarla mücadele edebilmenin en iyi yolu ise AB'nin tam üyesi olan bir Türkiye'dir... AB'nin dışında, en dış çemberinde veya kıyısında köşesinde duran, gerekli gördüğü zaman işbirliği yapmak zorunda kaldığı, ekonomik bütünleşmeyle yetindiği, demokrasisindeki gerilemelere ve siyasal değerler arasındaki ayrışmaya kısa vadeli ödünler için göz yumduğu bir Türkiye asla değildir.

Özellikle son dönemde göçmen sorunu konusunda, bu konu bazlı işbirliği eğiliminin ön planda olduğunu görüyoruz. Sevgili Sinan Ülgen'in 3 hafta önce New York Times'daki makalesinde ifade ettiği gibi Türkiye göçmenlere karşı AB'nin tampon bölgesi veya kapı bekçisi olamaz. AB'nin gelecekte tam üyesi olmasını planladığı bir ülkeyle arasındaki fiziki ve manevi duvarları bazı küçük siyasal ve mali ödünler karşılığında güçlendirecek bir süreç bizim açımızdan son derece kaygı vericidir. Üyelik sürecinin toplumun bütününe sağlayacağı siyasal ve sosyal kazanımların bir kısmından, ya da bu kazanımları toplumun bir bölümünden (mesela yalnızca iş dünyasına tanınan bir vize kolaylığından) yoksun bırakacak dengesiz bir yaklaşıma sıcak bakmamız mümkün değil. Burada kapsayıcı bir yaklaşımı benimsiyoruz. Bu tip ilişkilerin çoğunu AB zaten Avrupalı olmayan birçok üçüncü ülkeyle de kurmaktadır. Dolayısıyla Türkiye'ye özel bir ayrıcalık değildir. Aynı şekilde Türkiye'nin üyelik sürecinde elde etmesi gereken hakları yeni işbirliği koşullarına bağlayan yaklaşımları da tutarlı bulmuyoruz. Bunun bir kere daha altını burada çizmek isterim. Katılım müzakereleri başlıklarının başka tür işbirliklerinin pazarlık kozu haline gelmesi fazlasıyla yadırgatıcı bir durumdur.

Seçimler sonrası oluşacak yeni siyasal tabloda bu kaygılarımızı gözetken ve üyelik sürecini yeniden canlandıracak bir anlayışın hâkim olmasını ve AB tarafıyla masaya bu kaygıları dikkate alacak şekilde oturulmasını umut ediyoruz.

Hepinize teşekkür ederim.